

NHU CẦU ĐÀO TẠO CÁN BỘ THÔNG TIN – THƯ VIỆN TRONG HỆ THỐNG THƯ VIỆN TRƯỜNG PHỔ THÔNG HIỆN NAY

TS Nguyễn Thế Tuấn

Trưởng ban chỉ đạo công tác thư viện trường học

Nhà xuất bản Giáo dục

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Hiện nay trong phạm vi toàn quốc có hơn 24.000 trường tiểu học, THCS, THPT, trong đó bao gồm cả các trường dân tộc nội trú. Với số lượng tủ sách, thư viện có trên 15.000, Bộ Giáo dục - Đào tạo đã ban hành quyết định 659/QĐ ngày 9/7/1990 về 5 tiêu chuẩn thư viện trường học; quyết định 61 ngày 6/11/1998 về quy chế và hoạt động thư viện trường phổ thông.

Song vấn đề còn nổi cộm lên đó là thiếu trầm trọng đội ngũ cán bộ thư viện trong trường học phổ thông. Người ta hay gọi là giáo viên chuyên trách hay giáo viên kiêm nhiệm.

Ví dụ: Huyện Lục Ngạn - Bắc Giang, 44 trường học chỉ có 2 người có nghiệp vụ thư viện (được học trong trường Trung học Văn hóa Nghệ thuật).

Huyện Hưng Hà - Thái Bình, 57 trường học có 6 người là cán bộ thư viện (học ở trường Trung học Văn hóa Nghệ thuật)...

Đảng và Nhà nước ta đã có nhiều văn bản quan trọng chỉ đạo công tác thư viện trường học trong ngành Giáo dục - Đào tạo.

Vậy, muốn đưa chất lượng công tác thư viện trường học lên một bước, đầu tiên phải quan tâm đến cán bộ thư viện (giáo viên thư viện).

II. PHƯƠNG ÁN GIẢI QUYẾT TRƯỚC MẮT VÀ TƯƠNG LAI

- Các nhà trường có khoa Thông tin - Thư viện cần xem xét lại số lượng học sinh cần tuyển vào hàng năm để sau 4 năm đất nước ta có một số lượng cán bộ thư viện có tay nghề, để họ có thể bắt tay vào công việc chuyên môn của mình, kể cả ở các trường đại học hoặc các trường trung học văn hóa nghệ thuật ở các tỉnh.

- Thực tế có nhiều sinh viên đã tốt nghiệp khoa Thông tin - Thư viện ra trường vẫn không xin được việc làm ở các nơi đang thiếu cán bộ. Việc này có 2 lý do và cũng là 2 mặt yếu trong công tác thông tin. Người có nhu cầu việc làm, không biết cơ quan nào đang cần tuyển dụng loại cán bộ có chuyên môn này. Cơ quan đang đòi hỏi có cán bộ thì đang bị rào chắn là thực hiện giảm biên chế hành chính sự nghiệp.

Song, một khâu quan trọng cần giải quyết là “hàng hóa” được “sản xuất” ra đã đáp ứng yêu cầu thực tế gắt gao như hiện nay chưa. Vì loanh quanh ở các thành phố lớn, số lượng quá đông không tìm được việc làm theo chuyên ngành đào tạo. Tại Sơn La, Lai Châu, Hà Giang, Lạng Sơn mở cửa đón mời các cử nhân thông tin khoa học về các trường phổ thông dân tộc nội trú, các trường trung học phổ thông,... ít ai chịu đến.

Là người theo dõi công tác thư viện trường học lâu năm, tôi chưa được chứng kiến nhiều sinh viên khoa thông tin thư viện ở các trường đại học sau khi tốt nghiệp xung phong lên miền núi xa quê công tác như những đoàn bác sĩ trẻ vượt qua khoảng cách ý thức ngại khó, ngại khổ xung phong tình nguyện lên Tây Bắc xa xôi làm việc, về với bản làng.

- Một nội dung khác quan trọng cần đề cập đến là nội dung chương trình đào tạo ở nhà trường còn xa rời thực tế. Ví dụ, ngành giáo dục - đào tạo thiếu thốn cán bộ thư viện đến mức báo động. Mỗi địa phương làm theo kế của mình. Tại Bắc Ninh, Sở Giáo dục - Đào tạo nhờ Thư viện trường CĐSP tổ chức lớp bồi dưỡng; tại Hà Tĩnh, mở lớp đào tạo cán bộ thư viện - thiết bị dạy học tại trường CĐSP; tại Hải Dương kết hợp với ĐHKHXH & NV mở lớp Đại học Thông tin - Thư viện (vừa học vừa làm)... nên năm học 2001 - 2002 có 2,7 triệu các em mầm non mẫu giáo, 18 triệu học sinh phổ thông, 257.000 học sinh các trường THCN, 201.000 em học sinh cao đẳng, và 757.000 em học sinh đại học đang chờ các thư viện trường học phục vụ việc tổ chức đọc sách, nghiên cứu sách báo...

Học tập kinh nghiệm ở nhiều nước trên thế giới, đáp ứng yêu cầu thực tế đất nước, nếu Bộ môn Thông tin - Thư viện Trường ĐHKHXH&NV thuộc Trường Đại học Quốc gia Hà Nội có một chương trình đào tạo cán bộ thông tin - thư viện trường học thì chắc chắn điều đó được cả xã hội quan tâm đồng tình.

Muốn vậy, nội dung các môn học cần có sự thay đổi và cập nhật thông tin.

Ví dụ: đưa học sinh sinh viên đi thực tập ở các thư viện trường phổ thông?

Bộ môn “Công tác bạn đọc” đi sâu nghiên cứu hứng thú, nhu cầu đọc sách của giáo viên, học sinh, Bộ môn “Thư viện

học đại cương” cần đi sâu hơn về hệ thống thư viện trường phổ thông, đặc điểm, tính chất tổ chức và học sinh của thư viện theo từng năm học. Bộ môn “Tổ chức và quản lý” cần cụ thể hoá thêm phần hướng dẫn tổ chức các cuộc thi cán bộ thư viện, thống kê báo cáo công tác hàng năm, công tác khen thưởng, công tác thanh tra chuyên môn thông tin thư viện...

Đào tạo một chuyên ngành mới cần phải dựa trên cơ sở nền tảng vững chắc của những thành tựu đã đạt được, từ đó tổ chức các hội thảo khoa học, đi đến những kết luận có căn cứ, có sức thuyết phục và đào tạo thử nghiệm ngay.

Thiết nghĩ, phải vượt qua sự bảo thủ trì trệ của bản thân mỗi chuyên gia, mỗi nhà khoa học để hướng về một mục tiêu lớn hơn, cao hơn mà Đảng và Nhà nước ta đang cần có. Riêng tôi, luôn luôn mong muốn, Bộ môn Thông tin - Thư viện trường Đại học KHXH&NV đi đầu trong lĩnh vực đổi mới tư duy, đóng góp hữu ích cho đất nước.